

Bezwaar windturbines Ketsingen en 's Herenelderen

Aan: het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Tongeren

Administratief Centrum "Praetorium" · Maastrichterstraat 10 · B-3700 Tongeren · tel. 012 80 00 00 · fax. 012 80 02 10 · info@stadtongeren.be

Betreffende AANVRAAG VAN OMGEVINGSVERGUNNING

windturbineproject Tongeren - E313 west: bouw en exploitatie van 2 windturbines

LIMBURG WIN(D)T nv,

Vaarnewijkstraat 17 te 8530 Harelbeke

Referentie omgevingsloket: OMV_2018018345

Referentie gemeente: OMV/2018/00122

Projectnaam omgevingsloket: Windturbineproject Tongeren - E313 west

Projectnaam gemeente: Windturbineproject Tongeren - E313 west

Ligging:

Demerbronstraat-E313 – Elderenstraat-E313

te 3700 Tongeren

Afdeling 73076, sectie B, perceel 141D, 142C, 143C

sectie D, perceel 451A, 459B

1] Het openbaar onderzoek vindt plaats op een moment dat het dossier niet volledig ter beschikking staat van de burger. Het dossier was op 28 juni slechts gedeeltelijk aanwezig op het Omgevingsloket, tijdens ons bezoek aan de balie van Milieu en Ruimtelijke Ordening van de gemeente Tongeren bleek het dossier daar niet ter inzage te zijn. Dezelfde dag heeft men slechts een gedeelte van het dossier ons digitaal doorgestuurd. Tot op vandaag is ons niet de mogelijkheid geboden het volledige dossier in te zien. Dit is gemeld bij de Vlaamse Ombudsman (**stukken in bijlage**).

"Bij de aanvraag is geen milieueffectenrapport toegevoegd.

Bij de aanvraag is geen omgevingsveiligheidsrapport toegevoegd."

Bovenstaande tekst is afkomstig van de 'Bekendmaking Openbaar Onderzoek' en gaf op voorhand aan dat het dossier onvolledig is.'

Verder constateren wij dat geen gedetailleerde slagschaduwstudie noch gedetailleerde geluidstudie en bijbehorende bijlagen zijn bijgevoegd.

Eveneens ontbreken in dit dossier de preadviezen van o.a. Defensie, Belgocontrol en de luchthavens, alsmede de natuurtoets en de MER-screening.

Dit dossier blijkt incompleet en had derhalve onontvankelijk verklaard moeten zijn.

2] Onderhavig project van twee windturbines situeert zich in een qua timing vrijwel gelijklopend met een veel groter project van 82 windturbines binnen een straal van enkele kilometers (**bijlage 1**).

Reeds jaren zijn de twee grote windprojecten in Limburg, Windpark Genk-Zuid en hier Windpark Tongeren-Riemst in voorbereiding, getuige hier de infrastructurele voorbereidingen en uitgelekte kaarten van de overheid. Achter gesloten deuren is vooral deze streek opgeofferd zonder

voorafgaande MER-studie naar de impact op de leefomgeving, mens en dier. De bevolking werd tot op de dag van vandaag niet op de hoogte gesteld en wordt nu overrompeld door een reeds achter

gesloten deuren vormgegeven windproject van enorme afmeting, zonder dat de verplichte voorafgaande procedures gevolgd zijn.

3] Dit totaalproject tussen Tongeren, Riemst, Bassenge en Juprelle wordt op een kunstmatige wijze opgesplitst of 'gesaucissoneerd' in verschillende aanvraagdossiers die telkens afzonderlijk worden beoordeeld door de vergunningverlenende partijen. Hierdoor wordt het reële voorwerp van de

aanvraag niet in haar totaliteit bekend gemaakt noch onderzocht, waardoor een globale en zorgvuldige beoordeling onmogelijk wordt.

Precies door deze kunstmatige opsplitsing in deelprojecten laat de aanvraag uitschijnen dat er slechts sprake is van 2 windturbines met een minimale impact. Indien het reële en globale voorwerp van het project zou worden beoordeeld, zou duidelijk worden dat het om een totaalproject gaat met een veel grotere, onaanvaardbare en zeer aanzienlijke impact op de omgeving.

Uit de artikelen 1.1.4 VCRO en 4.3.1 §2 VCRO volgt een indirect verbod op het bewust kunstmatig opsplitsen van ruimtelijke projecten. Zo bepaalt artikel 4.3.1 §2 VCRO dat de verenigbaarheid van de stedenbouwkundige aanvraag met de goede ruimtelijke ordening moet worden beoordeeld met inachtneming van het doelstellingenartikel 1.1.4 VCRO dat bepaalt:

“De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit.”

De bescherming van de mens en zijn leefomgeving staat hierin centraal, de voorgestelde plannen laten zien dat er op dit gebied een manifest probleem rijst rond Tongeren en Riemst en ten zuiden daarvan aan de andere zijde van de taalgrens.

Het opsplitsen van een totaalproject is maar mogelijk zolang deze opsplitsing niet is ingegeven vanuit het oogmerk om aan de MER-verplichting en de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening te ontkomen.

Het is duidelijk dat de tenuitvoerlegging van het totaalproject zeer bewust in verschillende fases werd onderverdeeld om alzo de MER-verplichting te omzeilen. Meer zelfs, de deelprojecten worden telkenmale aangevraagd door verschillende aanvragers, waardoor het idee wordt gecreëerd dat er zelfs geen sprake is van een totaalproject. Men tracht de omwonenden en belanghebbenden voor te houden dat er per aanvraag ‘slechts 1, 2 of 3 windturbines’ gebouwd worden, maar dit zal uiteindelijk resulteren in een totaalproject van 80, 40 of 27 maal zoveel windturbines. Ook in de MER-screeningsnota wordt hier met geen woord over gesproken.

De huidige aanvraag tracht overduidelijk de krachtens artikel 4.3.2 DABM en de rubriek 3, i) van Bijlage II van het MER-besluit opgelegde MER-plicht voor projecten met 4 of meer windturbines te vermijden.

Recentelijk oordeelde het Europees Hof van Justitie nog in een arrest dat de milieueffectbeoordeling belangrijk is met betrekking tot milieuoverwegingen in de voorbereiding en de goedkeuring van bepaalde plannen en programma’s. De SMB-richtlijn 2001/42/EG heeft als wezenlijk doel dat plannen en programma’s die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben aan een milieubeoordeling worden onderworpen. Om die reden moeten de bepalingen die de werkingsfeer van de richtlijn afbakenen ruim worden uitgelegd. Bovendien moet een halt worden toegeroepen aan mogelijke ontwijkingsstrategieën inzake deze richtlijn, die de vorm kunnen aannemen van een fragmentering van de maatregelen, waardoor aan de nuttige werking van deze richtlijn afbreuk wordt gedaan.

Zeer recente uitspraken van de Raad van State verscherpen dit standpunt en stellen de wettigheid van het wettelijk kader waar ook de aanvrager zich op beroept in vraag. (o.a. arrest D’Oultremont, RvS, 16 nov.2017, nr. 239.886 wat de vernietiging inhield van het Waals wettelijk kader inzake windturbines maar ook het arrest van 7 juni 2018, zaak C-671/16, betreffende de Europese wijk in Brussel)

De beoordeling van de totaal impact is niet gebeurd in het kader van dit deelproject, en zal gelet op de verregaande opsplitsing in deelprojecten, evenmin gebeuren in de andere toekomstige deelprojecten. Men neemt ook hier enkele windturbines in de omgeving mee in studies maar men 'vergeet' dat men binnen minstens dezelfde periferie dat ook moet doen met alle overige. Aangezien tevens een aanzienlijke invloed op een bijzonder beschermd gebied niet uit te sluiten is, diende er in beginsel een MER te worden opgemaakt.

De Vlaamse overheid is op de hoogte van het bestaan van de kaart van het totaalproject (**bijlage 1**) Het bewust naast zich neerleggen hiervan bij de beoordeling van de deelprojecten en het verzwijgen van de werkelijke intenties getuigt van een grote onzorgvuldigheid in hoofde van deze vergunningverlenende overheid.

De Provincie is de initiator van de nu bestreden plannen en heeft reeds in 2010 haar Windplan Limburg, met kaart, intern gepresenteerd. De voormelde bepalingen uit artikel 1.1.4 VCRO, artikel 4.3.1 VCRO, artikel 4.3.2 DABM en de rubriek 3, i) van Bijlage II van het MER-besluit worden geschonden. De objectieve beoordeling van de verenigbaarheid van het gehele project wordt uitgehouden. Het zorgvuldigheids- en redelijkheidsbeginsel worden hierdoor geschonden.

4] Bovendien schendt de overheid hier **de V.N.-verdragen van Espoo en Aarhus** die beide voorzien in een regelgeving en een bijhorend handvat voor overheden die verplicht om de drie pijlers van het verdrag (Aarhus) integraal te implementeren in de planontwikkeling, uitvoer en de optimalisatie van de rechtsgang voor de burger tijdens het proces en achteraf.

Maastricht Recommendations on Public Participation in Strategic Environmental Assessment:
http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/Publications/2015/1514364_E_web.pdf

In de handleiding 'The Aarhus convention, an Implementation Guide' (United Nations Economic Commission for Europe wordt kort de kern van het verdrag van Aarhus opgesomd:

Eerste pilaar:

Toegang tot volledige informatie, al in een pril stadium, over wat overheden plannen ten aanzien van projecten die een mogelijke impact kunnen hebben qua milieu en/of gezondheid, op twee manieren: Op verzoek van de burger aan de overheid, maar vooral ook het recht om die volledige informatie te ontvangen zonder dat er een verzoek daarvoor van de burger is uitgegaan (art. 5), omdat de tweede pilaar onmogelijk is zonder dat het publiek perfect, dus in detail, en dus ook tijdig op de hoogte is van wat er in de regio gepland wordt.

Tweede pilaar:

Publieke participatie in de besluitvorming, steunend op de overige twee pilaren, betekent dat hier noodzakelijkerwijs de dus inmiddels goed geïnformeerde omwonenden het feitelijk recht en de mogelijkheid (dus niet alleen op papier) moeten hebben om het planontwikkelingsproces te volgen (art. 6). Daarnaast moet men actief kunnen deelnemen in de diverse fases van de planontwikkeling maar vooral ook legt men op dat het publiek een feitelijk medebeslissingsrecht moet hebben in de planontwikkeling (art.7). Tenslotte moet het publiek het recht hebben ook bij de ontwikkeling van de vigerende wet- en regelgeving (dus ook Vlarem..) actief te kunnen participeren (art. 8).

Derde pilaar:

Toegang tot de rechtspraak (art. 9), deze dient gewaarborgd te worden betreffende de twee vorige pilaren (art. 4 en 6) en ook betreffende alle andere voorwaarden die het verdrag bepaalt. Deze pilaar betreffende de toegang tot de rechtspraak verplicht plaatselijke overheden te voorzien in een mogelijkheid voor het publiek, een mechanisme, dat in deze de milieuwetten kan verscherpen."
"Ook bij overlast, schrijft men elders voor, moet de rechtsgang voor de burger geoptimaliseerd worden, toegankelijk, adequaat en zeer betaalbaar zijn."

Dat dit V.N. verdrag van Aarhus maar ook het verdrag van Espoo van toepassing is op het geheel van de huidige grootse plannen voor tientallen industriële windturbines aan beide zijden van de gewestgrens, waar de onderhavige volgens de kaarten deel van uitmaken, leidt geen enkele twijfel. Evenmin dat de regering via de goedkeuring van de Codextrein Ruimtelijke ordening recent de derde pijler van het verdrag van Aarhus heeft weggezaagd door de bezwaarmogelijkheden voor de burger in te perken i.p.v. te waarborgen/optimaliseren. Hierover loopt een zaak bij het Grondwettelijk Hof.

5] Op welke manier de plaatsing van windturbines hier **het algemeen belang** zou kunnen dienen is niet duidelijk (**bijlage 3**). De energetische noch maatschappelijke noodzaak om windturbines maar plots overal te vergunnen ontbreekt. Het geloof dat men door het plaatsen van windturbines de mondiale CO₂-uitstoot reduceert is verontrustend. Groenestroom-certificaten laat men namelijk niet op de plank liggen, die worden verhandeld op de beurzen, de Europese emissieakkoorden (het ETS-systeem) zorgen ervoor dat wat men hier bespaart elders in Europa gewoon weer uitgestoten wordt, zonder fout, elke ton CO₂.

Een berekening van professor Fred Udo, kernfysicus, CERN, VU Brussel, laat zien dat de economische terugverdientijd van windturbines op land, indien men de subsidies niet meetelt, ongeveer twee maal de geschatte levensduur van de turbine bedraagt, wat de reguliere afbraak van windturbines direct na de contractbeëindiging verklaart. Wind is gratis, windstroom blijkt economisch onrendabel.

Het vermeende algemeen belang of het algemeen nut is recent op een juridische manier 'vastgelegd' en is op zijn minst bekritiseerbaar. Er bestaat namelijk een significant verschil tussen een bijvoorbeeld 200m hoge draaiende windenergiecentrale met knipperende bebakenings verlichting, statisch of meedraaiend, die geluid produceert en slagschaduw geeft tot op kilometers afstand en een eenvoudige per definitie statische elektriciteitspaal of -mast van gemiddeld een factor tien lagere hoogte en dito diameter.

Iedereen begrijpt dat onze regering in de haast een minstens aanvechtbare truc poogt toe te passen om grote moderne windturbines **bestemmingsneutraal** te maken en daarmee de waardevolle en zwaar bevochten scheiding tussen woongebied, industriegebied, agrarisch gebied en natuurgebied eenvoudig teniet te kunnen doen om zo haastig zonevreemde, industriële installaties in om het even welk gebied, ongehinderd te kunnen plaatsen.

Het niveau van een land kan men afmeten aan juist die scheiding, daar zijn studies over.

6] **Het wettelijk kader** is herhaaldelijk zonder voorafgaandelijke toepassing van een verplichte MER-procedure schielijk aangepast aan de louter commerciële doelstellingen van de energiesector, die men mogelijk wat verward heeft met de terechte bezorgdheid over het klimaat.

In Wallonië is het wettelijk kader door een uitspraak van het Europees Hof van Justitie over plannen en programma's en een uitspraak in de zaak Patrice D'Oultremont door de Raad van State, recent vernietigd.

Ook in Vlaanderen zijn o.a. Vlarem, omzendbrieven en de sectorale normen tot stand gekomen zonder voorafgaandelijke MER-procedure en om dezelfde reden mogelijk eveneens onwettig.

Er dienen een aantal zaken bij de Raad van State en de Raad voor Vergunningsbetwistingen, waarin dit momenteel speelt.

7] **De MER-screening** gebeurt door een op de payroll van de sector staande 'MER-deskundige' waarvan de bekwaamheid en onpartijdigheid door Europa herhaaldelijk bekritiseerd werd.

Vlaanderen is meermaals op de vingers getikt (bron: Handboek Milieu Effect Reportage Recht 2016). Doorgaans en ook hier hanteert die 'deskundige' zeer abstracte begrippen zoals 'niet aanzienlijk' en 'aanvaardbaar' zonder dat hij dat staft met actueel wetenschappelijk onderzoek.

Daarvoor dient een MER. Binnen de MER-wetgeving en de Dienst MER gaat men uit van achterhaalde assumpties, waardoor die hier zijn doel mist.

Men bagatelliseert in dit dossier de nadelige effecten op de omgeving schromelijk en het resultaat is steevast dat een MER niet nodig is, ook omdat het cumulatieve effect, met nog tientallen aangrenzende turbines men hier structureel niet beschouwt in analogie met de stand van de huidige wetenschap. De vergunnende overheid laat dat blijkbaar gebeuren terwijl op pagina 1 van het Handboek MER-Recht al duidelijk wordt dat men hiermee de fout ingaat.

Men ontkent in de screening systematisch het bestaan van **laagfrequent geluid, infrageluid en trillingen**, maar ook van seismische trillingen omdat Vlarem al deze emissies, opmerkelijk genoeg juist inzake windturbines, niet dekt.

Toch bestaat er bijvoorbeeld een mogelijkheid tot verhoogd gevaar voor instorting van de mergelgroten in Riemst en omgeving. Vanwege cumulatie door meerdere synchroon draaiende windturbines zal interferentie optreden die kan leiden tot een exponentiele verhoging van plaatselijke seismische trillingspieken, die een risico met zich mee kunnen brengen die men niet kan toeschrijven aan bijv. twee solitaire windturbines. Het gaat dus om het verhoogd risico door cumulatie wat in de MER-scheening niet is gesignaleerd noch aangegeven.

Door de MER-ontwijking negeert men de existente risico's. Er zijn nu dossiers voor 82 windturbines binnen een zeer klein gebied. Binnen een MER dient dit risico onderzocht te worden. De gemeente Riemst is vragende partij voor een gedegen plaatselijk onderzoek, getuige een brief aan de minister.

8] Binnen het hoogstwaarschijnlijk door de sector beïnvloedde **Vlarem** (et al) meet men géén geluid of trillingen onder de 50 of 64 Hertz, dat is opmerkelijk, dus geen hoorbaar zeer laag frequent geluid en geen voor moderne windturbines zo typerend pulserend infrageluid.

Ook het pulserend karakter van het turbinegeluid wordt niet onderkend, en daarmee de sterk verhoogde hinderlijkheid ten opzichte van niet-pulserend (achtergrond)geluid ook niet.

Dat het karakter van het geëmitteerde infrageluid pulserend is en daarmee bij veel lagere geluidsdrukken juist hinder optreedt wordt niet meegenomen in Vlarem, ondanks de studies daarover die zelfs ouder zijn dan die wetgeving.

9] De criteria voor het uitvoeren van een plan-MER kennen geluidscontouren, deze worden sterk beïnvloed door het feit dat men binnen Vlarem geen lage tonen meet. Wat hier resulteert in pogingen tot het niet correct toepassen van de MER-wetgeving.

10] Een andere reden om geen laagfrequent geluid en infrageluid maar ook geen trillingen te willen meten binnen de bestaande wetgeving heeft te maken met **de Reduced Noise Mode** die het in Vlaanderen nu toelaat windturbines zelfs naast uw bed te vergunnen.

Echter uit onderzoek van Siemens blijkt dat juist de lage tonen die bewezen overlast geven tot op

zelfs kilometers afstand, met name binnenshuis, vanwege een natuurkundige/technische onmogelijkheid in het geheel *niet* worden gereduceerd. Dat betekent dat het effect van de Reduced Noise Mode onbestaande is betreffende het inperken van de feitelijke risico's naar de omgeving.

De Reduced Noise Mode is dus **een schijnoplossing** en mag zeker geen vrijbrief zijn om windturbines maar plots overal te kunnen vergunnen.

Andere genoemde geluidreducerende maatregelen zoals het plaatsen van serrations of 'uilenveren' aan de rotorbladen hebben eveneens geen uitwerking. Het enige substantiële effect is dat men wat meer en harder mag draaien voordat men de geluidsnormen overschrijdt. Men kan ze dus nog dichter op de bewoning plaatsen. Voor omwonenden is het netto-effect dus nihil. Men wordt nogmaals bedrogen.

Dat het geluid tot een volgens Vlarem aanvaardbaar niveau theoretisch beperkt kan worden betekent dus niet dat het tot een voor omwonenden aanvaardbaar niveau beperkt zal worden.

Wanneer men een windturbine moet vertragen of stilzetten om aan de achterhaalde Vlarem-normen te kunnen voldoen voor de omgeving, betekent dit dat de windturbine op de verkeerde locatie staat. En dat is ook economisch en maatschappelijk volstrekt onverantwoord.

11] De geluidsnormen binnen Vlarem worden niet gehandhaafd, windturbines blijken namelijk géén puntbron te zijn, daarmee vervalt de geldigheid van alle normen die daarvan uitgaan.

De Europese IEC norm, deze vergunningsaanvraag en de Vlaamse regelgeving gaan uit van het feit dat de windturbine qua geluid beschouwd kan worden als een puntbron op ashoogte.

Siemens laat in een studie zien dat deze assumptie correct was toen windturbines niet hoger waren dan 30m. Ten tijde van hun studie (2012) waren ze inmiddels 100m hoog en men concludeerde dat men het gehele door de rotor beslagen geluidsafgifte-oppervlak moest gaan beschouwen en dus een cirkelvormige meerpunts-meting benodigd is.

Deze geconstateerde structurele beoordelingsfout veroorzaakt dat er mogelijk tot 12dB(A) minder gemeten wordt dan de werkelijke emissies. De Vlarenorm van 39 dB(A) wordt dus mogelijk systematisch met evenveel decibels overschreden.

Inmiddels zijn de turbines nog een keer zo groot (200m) en daarmee is de binnen de huidige regelgeving gehanteerde meetmethode ter controle van de emissies onbetwistbaar foutief en dus biedt deze geen enkele garantie dat de normen niet per definitie significant overschreden worden.

Deze moderne 200m hoge industriële windturbines met rotorbladen van ieder ong. 60m lengte hebben een potentieel geluidsafgifte oppervlak van ong. 1,14 hectare. Dat is géén puntje.

Omdat de geluidsvoortplantingskarakteristieken hierdoor sterk afwijken, zijn alle besproken geluidsscenario's binnen de geluidsstudies in het dossier **onrealistisch** en daardoor **irrelevant**.

Ook de criteria voor de MER-screening (geluidscourlijnen) i.v.m. cumulatie blijken onjuist.

De dus ook in dit dossier pro forma gehanteerde foutmarge van plus of min 1 of 3 decibel blijkt dus een farce, misleidend, of zelfs bedrog, zo u wilt.

12] De referentiemeting van het geluid o.a. als tuning voor de Reduced Noise mode na een half jaar is technisch niet uitvoerbaar volgens wetenschappelijke studies van o.a. de tweede grootste producent van windturbines.

Door foute assumpties over de bron en de voortplantingskarakteristiek van windturbinegeluid is men praktisch niet in staat om het geluid van een turbine in het landschap akoestisch te isoleren en daarmee betreffende alle geëmitteerde frequenties die overlast kunnen veroorzaken, de geluidsafgifte te bepalen. Daarnaast is het niet mogelijk in het veld te meten met voor alle meetpunten de wind uit de goede richting en met de juiste kracht.

Verder dan de standaard nattevinger-berekeningen in de aanvraag, universele commerciële modellen gebaseerd op summier info van de producent en 'aannames', komt men dus niet.

Het in het veld meten van het volledige spectrum van windturbinegeluid blijkt in de praktijk onmogelijk. Men kan slechts een deel meten, voor de rest wordt het gissen.

13] In Vlaanderen ontbreekt het aan een functionerende handhaving, de wet voorziet daar niet in.

Het ontbreekt eveneens aan uniforme meetmethoden en opgelegde meeteenheden, wat resulteert in chaos en een flagrante wetteloosheid en dus ook in de praktische onmogelijkheid voor de burger om in geval van overlast zijn recht te behalen bij de rechter.

De parameters, de hardware en de software die zowel geluid als slagschaduw moeten reguleren en controleren komen van de producent en worden gekocht door de exploitant. Men koopt alleen dat wat men wil.

Niets wijst erop dat de werking van het systeem betrouwbaar zou zijn. Er is geen publieke real-time controle, geen permanente overheidscontrole noch zullen eventuele, maar feitelijk bijna nooit voorkomende sancties garanderen dat de normen niet structureel overschreden zullen worden.

Diverse gemeenten waaronder Riemst heeft laten weten geen vertrouwen te hebben in een oncontroleerbaar systeem ter bescherming van de burger. Als een adequate handhaving niet bij de wet geregeld is kunnen we ervan uitgaan dat er gesjoemeld wordt, en hoogstwaarschijnlijk niet in het belang van omwonenden.

Er is namelijk veel geld mee gemoeid, wat de burger de komende twintig jaar op zijn rekening ziet staan, zonder dat hij daar ook maar iets voor terugkrijgt.

14] Windturbines te dicht bij de bewoning leveren een **gevaar op voor de gezondheid** van omwonenden, voor mens en dier.

Minister Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin schrijft ons recent de volgende uitspraak van de Hoge Gezondheidsraad uit de tijd dat windturbines nog niet half zo groot waren en de emissies dus overeenkomstig geringer (3/4/2013).

“Het is onwaarschijnlijk dat moderne windturbines behalve hinder en eventueel slaapverstoring een directe weerslag hebben op de gezondheid en het welzijn. Zowel hinder als slaapverstoring kunnen echter bovenmatig stress veroorzaken, wat op zijn beurt negatieve gevolgen kan hebben voor de gezondheid en het welzijn van de getroffen personen.”

Dat is duidelijke taal, gebaseerd op de stand van de wetenschap toen, de wetenschappelijke consensus is echter geëvolueerd, evenals de maat van de turbines en dito emissies.

Er zijn nu bijvoorbeeld **grootschalige medische onderzoeken** lopende in verschillende landen die de gerapporteerde gezondheidsschade over enkele jaren goed in kaart gebracht zullen hebben.

Dat doet men omdat men serieuze aanwijzingen heeft dat de gevolgen van door windturbines bij omwonenden veroorzaakte stress, slapeloosheid, en inmiddels cardiovasculaire verstoringen en wat dies meer zij, een niet te onderschatten risico vormt wat nader gedegen onderzoek verdient.

Duitsland, Denemarken en Australië, allemaal veel eerder begonnen, investeren veel geld in deze onderzoeken omdat men overtuigd is van het feit dat bijvoorbeeld zeer laagfrequent geluid en infrageluid, maar ook slagschaduw niet verwaarloosbare gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Emissies van windturbines worden hier steevast bestempeld als 'aanvaardbaar' en 'niet aanzienlijk'.

Daarnaast is de kennis over de impact van de huidige zeer grote windturbines op mens en dier duidelijk groeiende. De wetenschappelijke consensus is geëvolueerd.

Maar zolang niet exact vaststaat wat de gevreesde risico's op de lange duur zullen zijn geldt zonder twijfel de standstill-verplichting voor vergunningsverleners. Het voorzichtigheids-principe staat steeds prominent in bezwaarschriften om evidente redenen. De MER-wetgeving schrijft voor, eerst alle potentiële risico's te onderzoeken en pas dan eventueel windplannen te kunnen vergunnen.

De burger die er niet voor kan kiezen *niet* blootgesteld te worden aan de bewezen hinderlijke emissies van windturbines, gezien de hoge dichtheid van de bewoning en de bemolingsdrang, wordt hier ongewild blootgesteld aan een medisch experiment.

15] **Vlaanderen kent géén minimumafstandsregel** en staat daar alleen in, enkel een zeer dubieuze geluidsregel die het in de praktijk mogelijk maakt om 200m hoge windturbines te vergunnen op zelfs 70 m van vergunde woningen (provincie Antwerpen).

In bijvoorbeeld Polen en vooral Beieren waar men veel eerder begonnen is met windenergie, is de minimumafstand gegaan van 500m naar de 10 maal de tiphoogte regeling, in dit geval dus 2000m. Als bijv. in Denemarken een windturbine op minder dan 6 maal de tiphoogte van uw woning staat (1.200m) bepaalt de makelaar aan de hand van marktprijzen uw schadevergoeding, bij de wet geregeld.

Dit doet men niet omdat windturbines 'niet aanzienlijke' en louter 'aanvaardbare' emissies genereren, maar wel als compromis tussen de sector en terdege overlast ondervindende omwonenden.

Dat geeft aan dat windturbines hier onterecht vergund worden op doorgaans enkele honderden meters van bewoning. Vlaanderen is niet mee met de ernst van de zaak, en men was dat ook niet m.b.t. de asbestwetgeving die honderd jaar op zich liet wachten, door louter commerciële belangen.

16] Slagschaduwen veroorzaken overlast, men weet dat en men hanteert abstracte slagschaduw-contourlijnen. Men gaat van de veronderstelling uit dat woningen buiten de vier-uurs contourlijn gelegen niet meer dan de wettelijke acht uur slagschaduw mogen treffen. Wat opmerkelijk is. Uit slagschaduwstudies binnen vergunningsaanvragen blijkt echter dat steeds een aantal woningen gelegen buiten de vier-uurs contourlijn in werkelijkheid maximaal tot tientallen uren slagschaduw te verwerken zullen krijgen, echter deze zullen niet gemonitord worden.

Daarbij gaat men van de veronderstelling uit dat men historische **macro-statistische klimaatgegevens** kan gebruiken om zeer lokaal een **microsituatie** te kunnen voorspellen. Men kan zelfs het weer voor overmorgen niet correct voorspellen. Laat staan hoeveel slagschaduw een woning te verwerken krijgt in de maand maart over vijftien jaar.

Zonder gekoppelde slagschaduwmeters aan de gevels bestaat er géén garantie op niet-overschrijding van de Vlaremnormen.

En wie zou overigens zonder die slagschaduwmeters aan uw gevel in real time kunnen controleren of de maximum hoeveelheid slagschaduw voor juist uw huis niet al is overschreden, en welke windturbine van welke exploitant die slagschaduw veroorzaakte? Dit zelfde probleem doet zich voor met geluid en trillingen. Wat zijn de consequenties bij overtreding van de normen, bestaat er een adequate sanctionering en is die dusdanig dat men geen overtredingen meer zal begaan? Kan de burger vertrouwen op een doeltreffende handhaving? Zolang de wet niet voorziet in een correct handhavingsbeleid geënt op de existierende problematiek rond de emissies van de huidige maat turbines, zal men een beetje doof zijn (en blijven) voor de klachten van omwonenden. Bovendien staat Aspiravi/Limburg Wind(t) volgens Departement Omgeving bekend als de slechtste leerling uit de klas inzake correctheid bij de voorkoming/opvolging van klachten door omwonenden.

17] Dit project geeft geen enkele garantie dat men de bevolking tot op een aanvaardbaar niveau kan/ zal beschermen voor de looptijd (oneindig) van de aangevraagde vergunning.

Zowel deze aanvraag als het huidige wetgevend kader beantwoord niet aan de minimale vereisten daartoe. Het is mogelijk zelfs onwettig tot stand gekomen. Men heeft de wetgeving niet getoetst door een voorafgaandelijke MER, noch is er een verplichte MER uitgevoerd voor deze vergunningsaanvraag.

18] Het toerisme in Zuid-Limburg is een gevoelige sector van niet te onderschatten belang in Limburg. Niet alleen vanwege het geld en de banen die het oplevert, maar ook omdat het een sector is die sterk aan het welzijn van de bewoners bijdraagt. Immers, het toerisme levert voorzieningen op waarvan ook de mensen uit de regio zelf in hun vrije tijd gebruik maken.

Toeristen worden hier aangetrokken door rust, ruimte en waarden als landschappelijk en cultureel erfgoed, hetgeen betekent dat bij een duurzaam toeristisch beleid ook aandacht verzekerd is voor het behoud van deze waarden.

Een megalomaan provinciaal windmolenpark (i.p.v. een toeristische infrastructuur) herbergt die kwalitatieve meerwaarden niet. De onvermijdbare bijbehorende imagowissel vernietigt de, na vele investeringen, nu bloeiende toeristische sector en de skyline van o.a. Tongeren, Riemst, Bilzen, maar ook van Maastricht.

Het toerisme is niet verenigbaar met een nieuwe ongemotiveerde industriële bestemming van deze streek als windenergielandschap. Windturbines zullen de streek volledig domineren.

De provincie Limburg heeft in het verleden keuzes gemaakt die nu de vrijheid van het maken van andere keuzes in de weg staan. De potentiële schade aan de leefomgeving die zo belangrijk is voor de continuering en verdere uitbouw van het lokaal landelijk toerisme zal onomkeerbaar zijn.

19] Hieronder volgen rechtstreekse opmerkingen op het aanvraagdossier:

VERANTWOORDINGSNOTA:

2.3 overeenstemming en de verenigbaarheid van de aanvraag met de wettelijke en ruimtelijke context

Zowel het gewestplan, Vlare II Sectorale Milieuvoorwaarden, de Omzendbrief RO/2014/02, het besluit van de Vlaamse regering d.d. 01/03/2013 m.b.t. project en m.e.r.-screening, het Onroerend Erfgoed decreet van 12 juli 2013, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Limburg en het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Tongeren en Windplan Limburg zijn mogelijk tot stand gekomen zonder voorafgaandelijke MER en daarmee in het licht van recente uitspraken van het Europees Hof en de Raad van State onwettig.

Daarmee mist deze vergunningsaanvraag elke rechtsgrond.

2.4 Integratie van de geplande werken in de omgeving

“De bouw van een turbine is gunstig omdat een groot deel van de energie lokaal benut wordt waardoor:

-netverliezen beperkt worden”.

Het bewijs dat netverliezen tot op een relevant niveau beperkt worden is niet gegeven, noch dat de energie voornamelijk lokaal benut zou worden, de turbines zullen verbonden zijn met ons Europees elektriciteitsnet.

“-nieuwe uitbreidingen van bestaande elektrische netten voorkomen worden en het aansnijden van de open ruimte verhinderd wordt”

Dit is onjuist om de volgende redenen:

De voor Windpark Tongeren-Riemst benodigde netverzwaringen zijn reeds op voorhand uitgevoerd. Die hebben de hier zeer open ruimte enigszins aangesneden maar de uitbouw van voornoemd windpark waar de onderhavige twee windturbines onbetwistbaar deel van uitmaken, snijden (aan) of erger, vernietigen de te volgens het Ruimtelijk Structuurplan te handhaven open ruimte rond Tongeren en Riemst, door de maat en het aantal van de windturbines ten opzichte van alle andere elementen in het landelijke zeer open landschap.

“De inplanting is gunstig in functie van het landschap omdat het principe van de gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt toegepast door bundeling met:

-de E313 autosnelweg

-de drie bestaande windturbines van Limburg wind(t) op de oostkant van de E313 te Riemst

-de woonkernen 's Herenelder en Ketsingen.”

Dat 200m hoge windturbines niet de open ruimte mogen hypothekeren en deze vergunbaar zijn daar waar ze aansluiting hebben bij lijnvormige elementen in het landschap is een niet onderbouwde foutieve veronderstelling. Qua maat en dominantie in het landschap vallen de E313 en hoogspanningsmasten totaal in het niet (**bijlage 2a, 2b**). Deze argumenten die ook in overige hierboven genoemde ter verantwoording aangebrachte beleidsdocumenten voorkomen zijn volledig naast de kwestie om de hier beschreven redenen. Dit is een zeer open landschap, of daar een autoweg vaak verdiept in het landschap aanwezig is heeft visueel geen belang.

Daarbij zijn de beleidsdocumenten mogelijk onwettig tot stand gekomen en baseert de aanvrager zijn verantwoordingsnota dus op niet getoetste richtlijnen/niet onderbouwde veronderstellingen. (We refereren hier aan het reeds vernietigd wettelijk kader in Wallonië, en de RvS uitspraak van 7 juni 2018 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, als mede het arrest D' Oultremont en uitspraken van het Europees Hof in het kader van plannen en programma's.)

“3. Motivatie, “de voordelen van windenergie zijn namelijk dat deze energiebron (wind) onuitputtelijk en vrij van emissies is. De windturbine zal een gemiddelde jaarlijkse elektriciteitsproductie opleveren van 22.000 MWh. Hierdoor stijgt het aandeel energie afkomstig van hernieuwbare bronnen.”

Of de energiebron (wind) vrij van emissies is doet hier niet ter zake, de winning van de grondstoffen, de productie, de bouw, infrastructuurwerken, de exploitatie, de afbraak en recyclage of dumping van de windturbine en onderdelen daarvan en ook de plaatselijke steeds gerapporteerde bodemvervuiling zijn niet meegenomen in de redenering. Men moet het gehele plaatje bekijken, dan komt men tot geheel andere conclusies. De LCA-cyclus is niet berekend en weergegeven in dit dossier.

De energetische bron is wind maar voor de omzetting naar bruikbare elektriciteit is de installatie van een bijkomend systeem vereist, windturbine, transformatoren, infrastructuurwerken, bijkomende netverzwaring, en back-upcentrales, die tezamen een niet getoonde en niet te onderschatten uitstoot van broeikasgassen met zich mee neemt, dat maakt dat men ‘windenergie’ in deze context niet als emissievrij kan beschouwen.

Dit dossier mankeert de berekening en is daarmee misleidend, men gaat uit van fundamenteel foutieve assumpties.

Tijdens de exploitatie genereert een windturbine in een windrijke omgeving inderdaad wat energie. Echter de windturbine is verbonden met het net en de implementatie van windenergie op dat net vergt een fossiele back-up (met een laag rendement) vanwege het sterk mitigerende karakter van windstroom en het feit dat grootschalige bruikbare opslag van energie onbestaande is.

Ook die in de calculatie mee te nemen back-up is eveneens niet vrij van emissies, de feitelijke bruikbare energieopbrengst van deze turbine blijkt marginaal ten opzichte van onze energieconsumptie, wat maakt dat het beeld dat men in de verantwoordingsnota schetst van de vermeende positieve bijdrage aan de duurzaamheid van onze elektriciteitsproductie eveneens misleidend is, feitelijk zelfs naast de kwestie.

Windturbines vergunnen zonder bijbehorende grootschalige opslag blijkt verspilling van energie, kostbare ruimte, grondstoffen en publieke middelen. Men kan deze twee elementen namelijk niet loskoppelen, men heeft bitter weinig aan slechts de helft van een zeer duur laag-performant productiesysteem ten tijde van een sterk toenemende elektrificatie. De verkoopprijs van de zeer fluctuerende windstroom is tot 30% lager dan die afkomstig van betrouwbare bronnen.

Momenteel ong. 900 windturbines in Vlaanderen staan samen borg voor bruto ongeveer een half procent van onze totale energieconsumptie in België (bron Elia), één negenhonderdste deel daarvan is dus 0.00055 % van onze energiebehoefte, welk cijfer naar onder bijgesteld moet worden omdat de locatiekeuze in een windluw gebied (Limburg) ten opzichte van de kustgebieden impliceert dat het rendement hier met ongeveer factor drie afneemt en de geproduceerde windstroom vaak niet bruikbaar is vanwege dat er geen levering *on command* mogelijk is.

Kortom de twee aangevraagde turbines zullen een onmeetbare bijdrage leveren aan onze energiebehoefte en zijn daarom maatschappelijk niet verantwoordbaar, zeker gezien de impact op de omgeving die de vergelijkbare naburige turbines reeds veroorzaken en welke door cumulatie vergroot wordt.

Zowel de aanvrager als de overheid heeft nagelaten de bij de plannen bijbehorende rekensom te maken op basis van onafhankelijke statistische gegevens, de benodigde verantwoording ontbreekt.

VOORWERP VAN DE AANVRAAG:

1, inleiding “Het doel van het project is het milieuvriendelijk produceren van hernieuwbare energie”

De vermeende 'milieuvriendelijkheid' in deze is voor interpretatie vatbaar, over welk milieu heeft men het?

Milieu Effect Rapportages zullen voorafgaandelijk moeten aantonen wat de feitelijke milieuschade, plaatselijk door de inplanting van industriële windenergiecentrales in een landelijk agrarisch gebied met zeer dichtbij gelegen landelijke woonkernen en natuurgebieden behelst.

Deze aanvraag maakt deel uit van een plan van momenteel 82 gekende aanvragen in een straal van enkele kilometers in een behoorlijk dicht bebouwd gebied. Men kan deze aanvraag niet los zien van het reële kader. De belasting voor het plaatselijke milieu zal zeer hoog zijn, die voor de planeet Aarde hier onbecijferd.

"2. Toelichting van de aanvraag"

Men spreekt hier van een bundeling met de E313, met reeds bestaande 3 turbines en met dichtbij gelegen woonkernen. Men bundelt met bestaande turbines van windpark Tongeren-Riemst maar men vergroot daarmee juist het negatieve effect op het functioneren en de waarde van de twee dichtbij gelegen woonkernen, wat er in feite zeven zijn, Ketsingen 's Herenelderden, Membruggen en Genoelselderden, Berg, Rijkhoven en Millen.

Bundeling van windturbines in een groot windproject is slechts wenselijk indien dat project de bebouwde omgeving daarmee vrijwaart.

"Ruimtelijke ritmiek" is een term die hier opgeworpen wordt en daarmee de spijker op de kop slaat. Het is juist de ritmiek van vele draaiende windturbines die de fysieke ruimte zwaar hypothekeert.

Exact dat is namelijk het ongewenste effect van elke bijkomende tweehonderd meter hoge draaiende windturbines in een landelijk gebied met een relatief hoge bevolkingsdichtheid.

Dit type windturbines is ontworpen voor op zee en is ongeschikt voor dit gebied vanwege de impact op de onder druk staande leefomgeving, die in het dossier onvoldoende onderzocht is.

Dit project overstijgt de draagkracht van de omgeving.

"3. beleidskader"

"Elektriciteitsproductie zonder dat er CO2 vrij komt. De installatie levert dus een belangrijke bijdrage tot de reductie van broeikasgassen"

"Belgische doelstelling tegen 2020, aandeel van 13% hernieuwbare energie in het eindverbruik"

"Windenergie kan hierin een belangrijke bijdrage geven. De elektriciteitsopwekking via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen."

Ook bovenstaande beweringen kan men eenvoudig pareren. De Europese emissieakkoorden zorgen ervoor dat elke gram vermeden CO2 in het kader van de opwekking van groene stroom een groenestroomcertificaat oplevert, dat zijn feitelijk emissierechten. Het ETS-systeem zorgt ervoor dat die emissierechten worden verhandeld op de Europese beurzen en binnen Europa weer verkocht worden om bijvoorbeeld via bruinkool elektriciteit op te wekken ter compensatie van grote gaten in de groene-energievoorziening, wanneer het in Europa effectief driekwart van de tijd onvoldoende waait.

Dit betekent in de praktijk dat elke ton vermeden CO2, ook door deze turbines, elders in Europa per definitie weer uitgestoten wordt.

Er vindt dus slechts **een verlegging van de CO2 uitstoot** plaats en geen vermindering. Hiermee vervalt elke claim op 'vermindering van broeikasgassen' en dus rechtvaardiging van de ingreep (plaatsing van windturbines), ten aanzien van het milieu/klimaat.

Dit feit betekent voor de duidelijkheid dat het door de regering en de aanvrager naar voren gebrachte motivering voor het plaatsen van een windturbine in het kader van broeikasgasreductie grotendeels ongegrond is. En daarmee vervalt de noodzaak en zelfs het maatschappelijk nut/ belang van de plaatsing van de onderhavige windturbines op deze locatie.

De aanvraag behelst echter voor de uitbater mogelijk renderende 'subsidiemolens' die men hoopt te plaatsen om louter bedrijfseconomische redenen. Het verdienmodel is puur gebaseerd op subsidies.

Alle opgeworpen ethische/klimatologische of milieutechnische beweegredenen ter verantwoording blijken ongefundeerd.

“Een belangrijke doelstelling in dit verhaal is bijgevolg windturbines te benaderen als nieuw element in het landschap en te kaderen in een langetermijnvisie op duurzame ruimtelijke ontwikkeling.”

“Voorliggend project van twee windturbines te Tongeren kan meehelpen de doelstelling van de provincie Limburg te realiseren.”

Er is niets duurzaam aan het omvormen van een gewaardeerde toeristische landelijke en agrarische omgeving, de beste landbouwgronden van Vlaanderen, gekenmerkt door vele monumenten waaronder kastelen, naar een groot industrieel windenergiepark met een vernietigende impact op de landelijke beleving van dat open landschap, gelegen tussen drie toeristische cultuursteden.

De enige relevante langetermijnvisie van de Provincie Limburg betreft hier de verdere uitbouw van de toeristische kwaliteiten en infrastructuur van Zuid Limburg. Waar de provincie een fietsroutenetwerk en vele toeristische trekpleisters op de kaart gezet heeft en waar men reeds minstens twintig jaar de verblijfstoerismesector succesvol ondersteunt met projecten en subsidiemaatregelen. De sector is groeiende.

Eerder gemaakte keuzes voor een gebied staan nieuwe keuzes in de weg, en maken die onmogelijk. Men kan ook als provincie niet op twee paarden wedden en op twee stoelen gaan zitten.

“De beleving van het landschap met windturbines kan iets anders benaderd worden dan zonder windturbines, weliswaar in positieve zin omwille van het ‘groene’ element dat positief bijdraagt aan de energietransitie in Vlaanderen.”

Windturbines zijn niet ‘groen’ noch groen, windturbines zijn hier grijs met rood, industrieel, en behoren niet in een door landbouw en toerisme getypeerd groen landschap alwaar zij de natuur, de biodiversiteit en de rust aantasten, de groene beleving van dat landschap teniet doen en structureel overlast veroorzaken voor mens en dier. Dit historische cultuurlandschap bevat vele beschermde natuurgebieden met vele bijzondere beschermde diersoorten die door de bewezen impact van de beoogde windturbines ernstig bedreigd worden. We noemen er hier enkele met een Europese bescherming: het vliegend hert, dassen, vleermuizen, akkervogels en roofvogels.

Het profileren van windenergiecentrales als een groen element dat hier positief bijdraagt aan wat dan ook, is volledig naast de realiteit.

Een MER voor het totaalproject voor nu 82 windturbines op basis van onafhankelijk onderzoek zal de benodigde klaarheid over de inpasbaarheid in de omgeving moeten verschaffen.

RESUMEREND:

Deze samenleving geeft geen absolute vrijheid aan ondernemers tot het plaatsen van windturbines.

Daar zijn goede redenen voor. De regels voorzien een vergunning.

De Bestendige Deputatie is het beleidsorgaan dat ter zake beslissingen neemt. Vergunningsplicht beperkt de vrijheid van de één tegenover de ander.

In casu de vrijheid van Limburg Wind(t), omwille van de leefkwaliteit van de mensen van Tongeren, Riemst en Bilzen. Deze laatsten worden beschermd door de door hen verkozen politiek verantwoordelijken, in deze in eerste instantie de leden van de bestendige deputatie.

Dat is de essentie van de opdracht van de vergunningverlenende instantie.

Er is telkens een concrete afweging te maken. De overheid dient met voorzichtigheid te werk te gaan: als een ingreep of een beleidsmaatregel ernstige of onomkeerbare schade kan veroorzaken aan de samenleving of het milieu, dan dient de ingreep niet vergund te worden.

Het is aan de aanvrager om het bewijs te leveren dat er geen nadeel zal worden berokkend.

Het betreft een concrete afweging. De overheid kan zich niet verbergen achter een louter formele controle op basis van regels.

De grondwet laat in artikel 23 weten dat ieder het recht heeft om een menswaardig leven te lijden, waartoe onder meer het “recht op een gezond leefmilieu” behoort.

De spectaculaire voorgenomen veranderingen rond Tongeren en Riemst maken duidelijk dat er een probleem is wat dit betreft.

In milieuzaken kan de verantwoordelijkheid van de overheid vanuit een dubbel oogpunt bekeken worden: die verantwoordelijkheid kan rechtstreeks aan de orde zijn, wanneer de hinder rechtstreeks door de overheid is veroorzaakt; de overheid kan daarnaast ook verantwoordelijk zijn wanneer ze nalaat de rechten van de burgers behoorlijk te beschermen.

Het is ingeval de verantwoordelijkheid van de overheid bekeken wordt vanuit het tweede oogpunt, dat mede rekening gehouden moet worden met de standstill-verplichting.

Zoals het Grondwettelijk Hof in onder meer de arresten nr. 87/2007 van 20 juni 2007, nr. 114/2008 van 31 juli 2008 en nr. 121/2008 van 1 september 2008 overweegt, in verband met art. 23 G.W. en het daarbij gewaarborgde recht op bescherming van een gezond leefmilieu, staat de standstillverplichting eraan in de weg dat de bevoegde overheid het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde regelgeving in aanzienlijke mate vermindert, zonder dat er daarvoor redenen zijn die verband houden met **het algemeen belang**.

De opvatting dat er slechts een gevoelige vermindering van het beschermingsniveau mag zijn, als er daarvoor ‘dwingende redenen’ zijn, vindt geen steun in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (R.v.St., alg. verg. afd. bestuurspr., 17 november 2008, Coomans, nr. 187.998, ov. 18.1).

Is de beslissende overheid zich voldoende bewust van haar beschermende taak, en van het feit, ingeval ook zij de situatie nu niet volledig kan overzien, dat een stap op de plaats, dus een moratorium, de enige juiste zou zijn?

Is onze overheid in haar huidige onbesuisdheid wel klaar om deze plotselinge, schier onvoorbereide invasie van windturbines in onze regio correct te ‘managen’, zodat we zelfs over vele jaren nog allemaal blij zullen zijn met de nu genomen beslissingen?

Is de overheid wel gerechtigd om de achter gesloten deuren de wél terdege voorbereide invasie van windturbines nu te vergunnen, in de wetenschap dat de gevolgen daarvan op de mens, het dier en de leefomgeving nu niet te overzien zijn en deze voor decennia het landschap ingrijpend zullen aantasten, zonder dat geheel duidelijk is waarom men dat zou toelaten en voor welk exact berekend en duidelijk omschreven doel, met dat Verdrag van Aarhus in het achterhoofd?

Heeft men nu het vereiste gedetailleerde beeld over wat de eventuele return op termijn, voor deze streek waard zou zijn?

De return voor de betrokken overheden, voortkomend uit mogelijke financiële verbintenissen met de aanvrager conflicteert met de andere stoel waar adviserende en vergunnende overheden op zitten, die een volstrekte onpartijdigheid vereist.

Reeds voor(in)genomen positieve advisering en vergunning van het gevraagde zou beïnvloed kunnen zijn door reeds aangegane financiële/contractuele verbintenissen met de aanvrager Aspiravi/Limburg Wind(t) of met dochterondernemingen dezer (bijv. NUHMA).

Uit bovenstaande blijkt dat het creëren van een kader dat ook overheden beschermt tegen het nemen van beslissingen die de essentiële bescherming van de burger in de weg staan, noodzakelijk is.

Tot die tijd is een moratorium de enige oplossing om de hogere ‘doelstellingen’ te kunnen behalen.

Afweging: Het geheel van voorstaande elementen dient, naar het ons voorkomt, van aard te zijn om te doen besluiten tot niet-vergunning van het gevraagde. Zelfs indien het een en ander zou voldoen aan wettelijke voorwaarden menen wij dat door de samenhang, de concrete inplanting van de windturbines, in de concrete landelijke omgeving, zo kort bij de bewoonde kernen, een vergunning zoals gevraagd niet aangewezen is.

Na opsomming van al deze bezwaren willen wij, in persoonlijke naam het College van Burgemeester en Schepenen, de leden van de Bestendige Deputatie van de Provincie Limburg, en de minister vragen om voor deze omgevingsvergunningsaanvraag door Limburg Wind(t), een definitief negatief advies uit te brengen.

Ook vragen wij de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar om dit dossier niet goed te keuren.

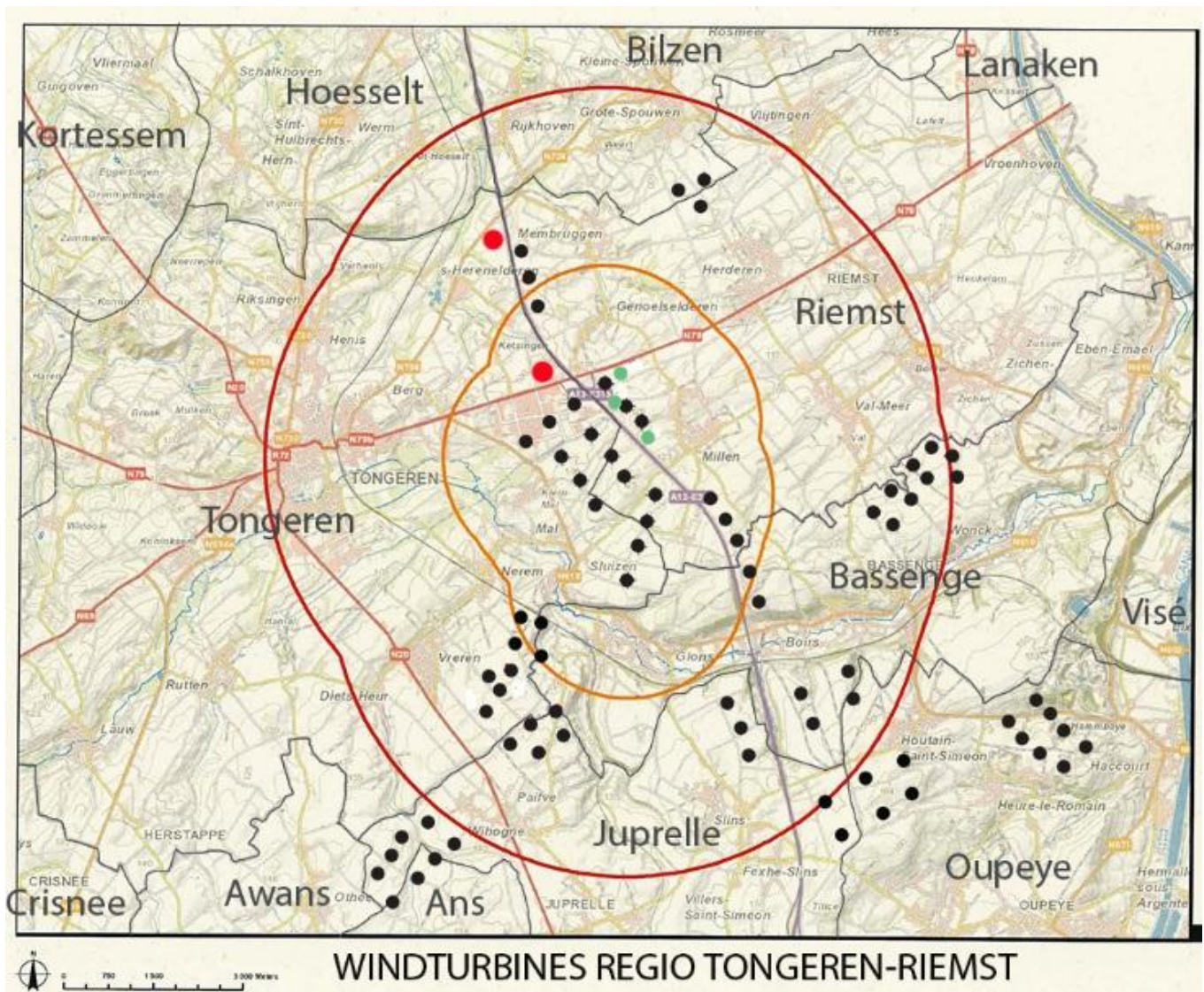
Naam:

datum:

adres:

handtekening:

Bijlagen 1-4:

1] De actuele kaart met de inplanting van de 80 turbines tussen Tongeren, Riemst, Bassenge en Juprelle, gebaseerd op de kaart van Departement Omgeving, en de huidige deels vergunde dossiers.

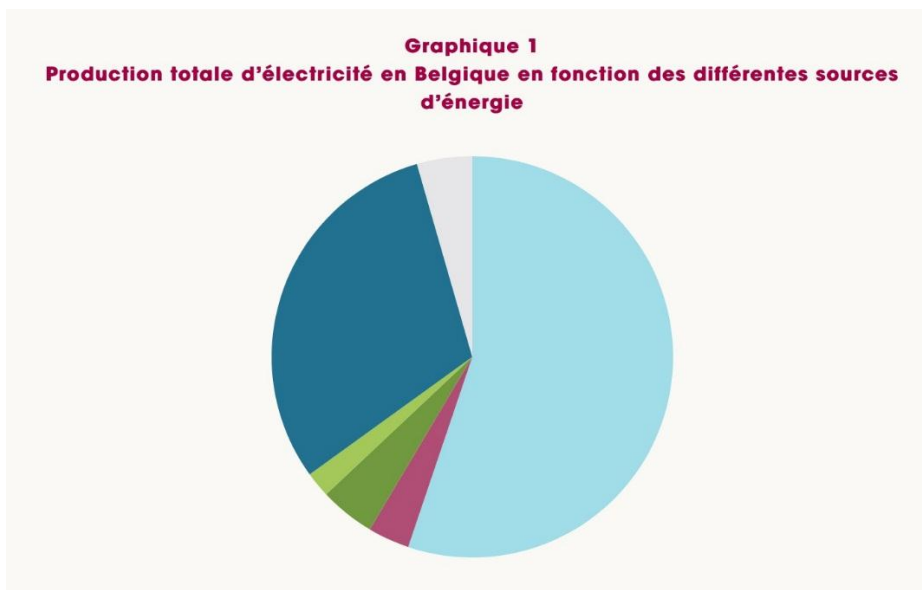

2a] Aansluiting bij lijnvormige elementen in het landschap. Aan de horizon ziet u met moeite de E313 ter hoogte van de projectlocatie. Wat men hier wel ziet is dat de wanverhouding tussen de windturbines en de elementen waarbij deze visueel zouden aansluiten enorm is. Zowel de motivatie in de Omzendbrief als die in het Windplan Limburg houden geen steek.

2b] Dominerende windturbine in het open landschap bij de projectlocatie met op de achtergrond de amper zichtbare E313

LEGENDE

- Nucléaire: 55,18%
- Vent: 3,35%
- Solaire: 4,45%
- Hydro: 2,05%
- Fossile: 30,51%
- Autres: 4,45%

Source: Elia.be

3] Onze energiebehoefte/gebruik in België bedraagt ongeveer een vijfde van ons elektriciteitsverbruik, windenergie draagt daar dus met ongeveer 0,67% bruto aan bij door de inzet van ongeveer 900 windturbines. Hieruit volgt dat één windturbine daarmee ongeveer 0.00055% bijdraagt aan onze energiebehoefte in België. Het pogen te vervangen van ons huidige energiesysteem door wind is niet realistisch en heeft geen prioriteit.

4] Nog enkele opmerkelijke feiten :

- Geen voldoende en actuele dossierkennis bij volksvertegenwoordiging en overheden
- Geen objectieve berichtgeving, wel dominerende propaganda door sector en overheid
- Geen draagvlak voor windturbines dichtbij bewoning, bij de goed geïnformeerde burger
- Geen overleg met die burger
- Geen overleg tussen overheden
- Geen overleg over de taalgrens op geen enkel bestuurlijk niveau
- Geen informatie naar burger over de exacte plannen van de overheid en de impact daarvan, passief noch actief
- Geen inspraak tijdens ontwikkelingsproces windplannen
- Geen fysiek uitvoerbaar medebeslissingsrecht tijdens dat proces
- Geen finale medebeslissing door burger over project met aanzienlijke impact op milieu/gezondheid
- Geen optimalisatie van de rechtsgang, eerder het omgekeerde, zelfs een sterke belemmering
- Geen feitelijke bezwaarmogelijkheid/ zware inperking door invoering Codextrein RO
- Geen essentiële naleving VN-verdragen noch andere Europese, federale, en Vlaamse wetgeving
- Geen wettelijk tot stand gekomen wettelijk kader in Wallonië
- Geen wettelijk tot stand gekomen Vlaams wettelijk kader, Vlarem en de windplannen
- Geen actueel, aan de huidige problematiek aangepast wettelijk kader
- Geen adequate handhaving van inmiddels voorbijgestreefd Vlarem et al
- Geen uniformiteit betreffende meetmethoden, vergunning en handhaving
- Geen juridische zekerheid en bijgevolg de onmogelijkheid om te sanctioneren of het recht te halen
- Geen enkele visualisatie van de bestaande en toekomstige plannen in de media door de overheid
- Geen inzicht in de werkelijke plannen bij diverse besturen, noch bij de bevolking
- Geen inzicht op de landschappelijke impact van die plannen op termijn, noch de verstrekkendheid
- Geen inzicht in de risico's voor mens en (ook beschermd) dier, residerend en migrerend
- Geen inzicht in de impact op de biodiversiteit op termijn, noch het effect op natuurgebieden
- Geen inzicht in het effect op het klimaat, lokaal of globaal, positief of negatief
- Geen inzicht of onderzoek naar totale voetafdruk windprojecten, qua milieu hier en elders (Baotou)
- Geen inzicht in de veroorzaakte schade aan de lokale leefomgeving en de burger, ook sociaal
- Geen inzicht in risico's geluid en trillingen, door structureel foutieve metingen en aannames o.a. bij berekeningen en veldmetingen achteraf
- Geen inzicht in potentiële risico's van cumulatie seismische trillingen door interferentie windparken
- Geen inzicht in risico's slagschaduw door foutieve of frauduleuze voorstellingen en assumpties
- Geen inzicht in impact statische, flikkerende en/of meedraaiende bebakening
- Geen publiek inzicht in en controle op Reduced Noise Mode
- Geen enkel vertrouwen in manipuleerbare software en hardware mitigatiesystemen
- Geen enkel vertrouwen in mitigatiesystemen die het zonder permanente publieke veldmeting doen
- Geen vertrouwen in de handhaving van beschermende maatregelen omdat de uniformiteit ontbreekt
- Geen zicht op langdurige nadelige effecten voor de landbouw en veeteelt
- Geen inzicht in effecten pulserend infrageluid op vee en huisdieren, qua opbrengst en welbevinden
- Geen inzicht in risico's op mogelijke verdroging agrarische gronden
- Geen inzicht in risico's verstoring waterhuishouding en ondergrondse waterlagen
- Geen periodiek bodemonderzoek, vooraf, tijdens en na exploitatie
- Geen regelgeving volledige opruiming opstal en fundament zoals aanwezig in buurlanden
- Geen garantie dat gronden achteraf weer geschikt zullen zijn voor voedselproductie, kwaliteit en bestemming
- Geen bescherming van de grondeigenaren, contractueel, en qua insolventie exploitant bij afbraak
- Geen inzicht in de kosten/baten voor de (lokale) samenleving op alle vlakken

- Geen onderzoek is lokaal uitgevoerd betreffende de bestaande en toekomstige schade aan het fietsend en wandelend ruraal dag- en verblijfstoerisme, men boekt geen vakanties naar windparken, noch naar door windindustrie visueel aangetaste gebieden
  - Geen onderzoek uitgevoerd in Vlaanderen betreffende waardedaling onroerend goed
  - Geen compensatie vastgelegd voor bedrijven en huiseigenaren zoals in het buitenland (Denemarken)
  - Geen essentiële openbaarheid van bestuur, zelfs niet bij miljardenprojecten met aanwezige risico's voor milieu en gezondheid
  - Geen MER, door stelselmatige ontwijking en aanvragen per slechts 1, 2 of 3 turbines tegelijk...
  - Geen maatschappelijke noch economische, becijferde verantwoording totale windproject
  - Geen effectieve CO2-reductie door Europese emissiehandel op de beurs en bijkomende fossiele back-ups
  - Geen aangetoond algemeen belang of nut, een windturbine gelijkstellen met een elektriciteitspaal of mast is ook juridisch zeer vergezocht
  - Geen bruikbare grootschalige opslag betekent geen bruikbare maatschappelijk verantwoorde windturbine.
  - Geen respect voor de burger en zijn historische en landschappelijk waardevolle, ook door duizenden toeristen zeer gewaardeerde leefomgeving, die het per definitie moet hebben van de geconserveerde open ruimte en typische ongeschonden vergezichten in combinatie met vele monumenten, rust en historische vierkanthoeves
- Geen schaamte over dat ons geliefde land achter gesloten deuren te grabbel gegooid wordt voor het binnenrijven van het grote subsidiegeld door derden, dat ongevraagd de burger nog verplicht moet gaan verdienen in de komende twintig jaar, terwijl men mogelijk al volgend jaar zal begrijpen dat dit toch niet zo verstandig was. De techniek staat namelijk niet stil. Het gaat hier namelijk om verouderde veronderstellingen en een verouderde techniek, die het niet doet als het niet waait en dat is vaak. Het gaat ook om een tunnelvisie hieromtrent bij de overheid. De 'klimaattunnel' heeft een ongekennde lengte maar wel minstens twee uitgangen.
- Geen windpark zou in een beschaafd land vergund mogen worden zolang al het bovenstaande niet voorafgaandelijk voor alle partijen bevredigend geregeld is.